

Bemærkninger til forslag til landstingsforordning om beskyttelse af miljøet.

I. Almindelige bemærkninger

Menneskelige aktiviteter har altid grebet ind i den naturlige, biologiske balance i jordens såkaldte økosystem gennem udnyttelse af de naturgivne ressourcer. De skadelige virkninger af sådanne indgreb har gennem mange århundreder især vist sig

i forhold til andre levende organismer end mennesket selv. Den teknologiske udvikling og befolkningstilvæksten i det 20. århundrede tilføjede imidlertid problemet om bevarelsen af den naturlige, biologiske balance en hidtil upåagtet dimension. Rovdriften på de naturgivne ressourcer, befolkningstilvæksten og den øgede industrialisering indebærer en så omfattende forurening og miljøforringelse, at den hidtidige udvikling, hvis der ikke hurtigt finder en ændring sted, kan indebære endog særdeles alvorlige, permanente forringelser af miljøet.

På denne baggrund fandtes det for flere år siden i en række lande nødvendigt at stille krav til en effektiv bekæmpelse af forureningen og en bevarelse af det menneskelige og naturlige miljø.

Omend den globale forurening og forringelse af miljøet endnu ikke har haft de store virkninger i Grønland, er det på baggrund af både den væsentligt forøgede befolkningstilvækst gennem de senere år og den øgede industrialisering fundet nødvendigt med en miljølovgivning for Grønland, hvilket landsrådet allerede i 1977 gav udtryk for ønsket om.

Allerede i 1979 nedsattes i Ministeriet for Grønlands regi efter samråd med bl.a. landsrådets sekretariat en arbejdsgruppe til at foretage en nærmere gennemgang af de for Grønland gældende bestemmelser på miljøbeskyttelsesområdet med henblik på udarbejdelse af miljølovgivning for Grønland. Fra landstingets side har man gentagne gange siden da forespurgt til arbejdsrets forløb og har fået redegørelse herfor. På baggrund heraf, og da der kunne forventes en overtagelse af miljøområdet januar 1988 eller januar 1989, besluttedes det, at formandskabet og sekretariatsfunktionen for arbejdsgruppen overflyttedes til Grønlands Hjemmestyre fra 1987, hvorved også repræsentationen fra Grønlands Hjemmestyrers side kunne styrkes.

Nærværende forslag til landstingsforordning om beskyttelse af miljøet er udarbejdet af hjemmestyrets miljø- og naturforvaltning og har løbende været drøftet i arbejdsgruppen. I arbejdsgruppen har deltaget repræsentanter fra Grønlands Hjemmestyrers berørte direktorater (herunder fra Nunatsinni Teknikkikkut Ingerlatsivik), Landsmuseet, Ilisimatusarfik, Grønlandsdepartementet, De Grønlandske Kommuners Landsforening, Råstofforvaltningen, Grønlands Miljøundersøgelser, Rigsombudet og Landslægeembedet.

Formandskabet og sekretariatsfunktionen er varetaget af Grønlands Hjemmestyres Miljø- og Naturforvaltning, der fremover vil skulle administrere forvaltningen af dette område.

Et forslag til forordning fremlagdes for landstinget til foreløbig drøftelse på forårssamlingen 1988. Landstingsforordningen forudsættes udstedt i henhold til lov for Grønland om miljøforhold m.v., der ligeledes dengang fremlagdes for landstinget i udkast.

Landstinget tog på forårssamlingen 1988 stilling til de overordnede retningslinier herunder specielt landstingsforordningens formålsbestemmelse, den centrale og den lokale myndigheds kompetence og klageinstansen.

Landstinget besluttede under sin behandling at tilslutte sig opbygningen af den centrale og den lokale myndighed og klageinstansen, medens man ønskede formålsbestemmelsen ændret således, at man ved bedømmelsen af omfanget og arten af foranstaltningerne til forebyggelse og imødegåelse af forurening ikke alene skulle lægge vægt på de ydre omgivers beskaffenhed og forureningens virkninger på disse, men også på den samfundsmæssige nytte af den virksomhed, der er tale om, samt omkostningerne ved beskyttelsesforanstaltningerne. Nærværende forslag til landstingsforordning er i overensstemmelse med landstingets beslutning.

Forslaget har herefter påny været behandlet i arbejdsgruppen vedrørende udarbejdelse af miljølovgivning for Grønland.

Forslaget har taget udgangspunkt i den danske miljøbeskyttelseslov, men afviger dog på væsentlige punkter herfra, herunder med hensyn til myndigheds- og klageinstansopbygningen, ligesom det selvsagt er tilpasset de grønlandske forhold. Det er ligesom den danske miljøbeskyttelseslov opbygget som en rammelovgivning med hjemmel til at udstede uddybende regler. Det vil være naturligt at tage udgangspunkt i danske vejledninger og normer tilpasset grønlandske forhold, hvilket allerede sker i praksis.

Forslaget omfatter de ydre omgivelser og den miljømæssige sikring heraf, og formålet er at tilvejebringe et egnet grundlag for den fremtidige indsats mod forurening og miljøforringelse. Forslaget har som nævnt karakter af en rammelovgivning, der dels fastslår en fælles målsætning for den fremtidige indsats mod forurening og miljøforringelse, dels giver myndighederne mulighed for gennem konkrete afgørelser henholdsvis regelfastsættelse at søge denne målsætning opfyldt i takt med den almindelige samfundsudvikling.

Af anden lovgivning, der allerede er gældende for Grønland, og som også har miljømæssig betydning, kan nævnes:

Lov om sundhedsvæsenet i Grønland af 27. maj 1950 med ændring af 26. april 1961,
Lov om mineralske råstoffer i Grønland af 29. november 1978,
Landstingslov om naturfredning i Grønland af 12. marts 1980,
Landstingslov om fredning af jordfaste fortidsminder og bygninger af 16. oktober

1980,
Landstingslov om erhvervsmæssig fangst og jagt af 22. november 1984,
Lov om arbejdsmiljø af 4. juni 1986 og
Landstingsforordning af 19. december 1986 om arealanvendelse og planlægning med
ændring af 18. juni 1987.

Herudover findes forskellige forskrifter indenfor miljøbeskyttelsesområdet udstedt af staten og en række kommunale renovationsvedtægter.

I kapitel 1 er opregnet formålet med landstingsforordningen, jf. I og bemærkningerne til kapitel 1. I kapitlerne 2 - 4 er den centrale og lokale myndighed, d.v.s. landsstyret og kommunalbestyrelserne, omtalt samt disses kompetencer, ligesom der er opregnet, hvilke områder landsstyret kan udstede nærmere regler for. I kapitel 5 er optaget regler for de særligt forurenende virksomheder, der også opregnes i bilaget til forordningsforslaget. Det er i kapitel 5 fastlagt, at landsstyret er godkendelses- og tilsynsmyndighed for særligt forurenende virksomheder, dog med hjemmel til at tilsynet kan varetages af andre på landsstyrets vegne. Ellers er det som hovedregel kommunalbestyrelserne, der helt naturligt har tilsyn med, hvad der foregår lokalt.

I kapitlerne 6 - 7 omkring beskyttelse af drikkevand, hav- og ferskvand har man lagt sig tæt op ad, hvad der rent faktisk er gældende i dag, med hjemmel til for landsstyret at udstede nærmere regler herom.

I § 28, § 33 og § 39 er omtalt høringer af landslægeembedet, idet landslagen har det overordnede tilsyn med sundhedsforholdene.

Kommunalbestyrelsernes tekniske udvalg og forvaltninger forudsættes at kunne varetage både tekniske og miljømæssige spørgsmål i samarbejde med de lokale sundhedsmyndigheder.

Forslaget omhandler kun landbaseret forurening. Den ikke landbaserede forurening af havet, herunder de kystnære områder, vil kunne blive dækket af havmiljøloven, som vil indebære en virkelig god beskyttelse af havmiljøet. Uanset mangel på lovgivning vedrørende ikke landbaseret forurening overtages også dette område af hjemmestyret med miljøområdet overtagelse, hvilket indebærer overtagelsen af ansvaret for både det kystnære olieberedskab og for modtageanlæg til skibenes spildolie.

Landstinget godkendte i foråret 1982 udkast til anordning om ikrafttræden for Grønland af lov om beskyttelse af havmiljøet, men loven er endnu ikke sat i kraft på grund af manglende modtageanlæg på land til skibenes spildolie. Der er i 1986 etableret et forsøgsanlæg til modtagelse af spildolie. Det var først placeret i Paamiut og er nu flyttet til Sisimiut. Disse anlæg må suppleres med afbrændingsmuligheder for spildolien. I 1988 ventes etableret yderligere et spildolieanlæg i Nuuk, ligesom anlæg til forbrænding af olien ventes udbygget.

Modtageanlæggene til spildolien vil blive yderligere udbygget i 1989, og det er hensigten snarest at optage forhandlinger med de relevante statslige myndigheder vedrørende havmiljølovens ikrafttræden også for Grønland.

Det kystnære olieberedskab, der nu kun findes i 3 byer, Qaqortoq, Nuuk og Sisimiut, ønskes ligeledes udbygget. For såvidt angår forurening på havet af mere omfattende karakter vil den særlige bemyndigelse, som i sin tid blev meddelt ministeren for Grønland ved tekstanmærkning nr. 66 på den danske finanslov til i aktuelle eller truende tilfælde af omfattende forureningsulykker i grønlandske havområder at afholde alle fornødne udgifter til bekæmpelsen, blive overført til miljøministeren tillige med den i tekstanmærkningen meddelte bemyndigelse til, at der også kan afholdes alle fornødne udgifter ved ydelse af bistand til olie- og kemikaliebekæmpelse på havet efter anmodning fra andre lande, med hvilke der måtte være indgået aftale om gensidig bistand. For farvandene ved Grønland er der indgået en sådan aftale med Canada i 1983, hvis efterlevelse det herefter i øvrigt vil påhvile Grønlands Hjemmestyre at medvirke til i henhold til den almindelige bestemmelse i § 10 i loven om Grønlands Hjemmestyre, hvorefter hjemmestyret er undergivet de traktatlige forpligtelser m.v., som er bindende for riget.

Forslaget ventes på nuværende tidspunkt ikke at indebære Væsentlige administrative konsekvenser i form af øget personalebehov, idet der med Grønlands Hjemmestyres overtagelse af miljøområdet 1. januar 1989 på årsbasis medfølger 1.8 mio. kr.

Med dette beløb til dækning af såvel anlæg som drift samt udgifter i øvrigt i forbindelse med miljøundersøgelser og miljøgodkendelser findes det ikke muligt indenfor de givne rammer at opnå en højere standard end hidtil på miljøområdet, herunder bl.a. en ønsket hurtigere udbygningstakt for anlæg til bortskaffelse af olieaffald.

Endvidere bemærkes, hvilket også fremgår af bemyndigelsesloven, at virksomheder, hvortil der kræves koncession i henhold til råstofloven, ikke er omfattet af forslaget. Selv om miljøproblemer i forbindelse med råstofaktiviteter ikke overføres til hjemmestyret, kan det dog ikke udelukkes, at man såvel i centraladministrationen som kommunerne, hvortil der ikke påregnes overført midler, i løbet af nogle år vil have behov for yderligere personale, alt afhængig af hvor højt miljøbeskyttelsesområdet bliver prioriteret.

II Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til kapitel I

Det må betragtes som forureningsbekæmpelsens vigtigste formål at sikre en forvaltning af det ydre miljø, hvorved der lægges vægt på at forebygge sådanne økologiske konsekvenser, som kan forringe befolkningens levevilkår. I miljøbeskyttelsen vil bevarelsen af et alsidigt dyre- og planteliv derfor på længere

sigt være en nødvendighed, for at kunne sikre de primære forudsætninger for befolkningens sundhedstilstand og den fysiske og psykiske velvære.

Til anvendelsen af det ydre miljø - luft, vand, is og jord er der knyttet en række forskellige og ofte modstridende brugerinteresser, for eksempel rekreative interesser, interesser i at kunne anvende naturens ressourcer, interesser i at bortskaffe affald o.s.v.. Det vil være et nødvendigt led i den fremtidige forureningsbekæmpelse, at der foretages en indbyrdes prioritering af disse forskellige interesser i omgivelsernes anvendelse, og at der foretages en afvejning ud fra den samfundsmæssige betydning af disse interesser.

Hvorledes disse hensyn indbyrdes bør prioriteres kan næppe udtrykkes i en enkelt formålsbestemmelse. Dette skyldes dels hensynenes mangeartethed, dels at prioriteringen også må komme til udtryk i konkrete afgørelser, hvor for eksempel forskelligartet geografiske forhold har betydning. Samfundet vil have behov for løbende at kunne ændre den vægt, man ønsker at tillægge de enkelte hensyn.

Til § 1

Efter bestemmelsen skal formålet tilstræbes opnået ved forebyggelse og bekæmpelse af forurening af luft, vand, is og jord samt støjforurening. Det er af stor betydning for miljøbeskyttelsen, at forureningsfaktorerne behandles i sammenhæng. De enkelte forurenende stoffer udveksles mellem luft, vand, is og jord, og der eksisterer en snæver sammenhæng mellem de fysiske/kemiske og biologiske processer, der finder sted i et af disse medier og de processer, der foregår i de andre. Denne udveksling af stoffer og energi foregår såvel i et naturligt økologisk kredsløb som i et kredsløb, der er påvirket af forurening.

Dette vil konkret få betydning for eksempelvis behandlingen af sager om godkendelser efter kapitel 5. I disse sager må myndighederne tage en samlet stilling til alle miljørelevante faktorer omkring en bestemt virksomhed, herunder for eksempel om denne bør formindske sit bidrag til vandforureningen, også selv om dette eventuelt skulle indebære en forøget luft- eller jordforurening.

Formålet er endvidere at tilvejebringe sundhedsmæssigt begrundede regler af betydning for miljøet.

Man har ikke fundet det nødvendigt eller hensigtsmæssigt i § 1, stk. 2, som omhandler beskyttelsesinteresserne, direkte at nævne materielle værdier og levevilkår. Heri ligger ingen afvisning af disse forholds betydning, men blot en understregning af, at lovens hovedsigte er de sundhedsmæssige og rekreative levevilkår og den økologiske balance.

Bestemmelsen i §1, stk. 2, må betragtes som et udtryk for forslagetets overordnede formål, og man har derfor præciseret i teksten, at de nævnte kvaliteter skal søges sikret.

Bestemmelsen i § 1, stk. 3, var ikke optaget i forslaget ved dets første fremsættelse på landstingssamlingen i foråret 1988. Landstinget besluttede herunder, at man ikke alene skal fremhæve hensynet til miljøet, men også tage samfundsmæssige hensyn. Dette er af betydning, fordi formålsbestemmelserne giver vejledning om, efter hvilke retningslinier de foreslåede bestemmelser bør administreres. Det har ikke været anset for muligt i en lovtekst udtømmende at gøre rede for alle de hensyn, som bør indgå i overvejelserne forud for iværksættelse af de enkelte foranstaltninger.

Der peges i § 1, stk. 3, første halvdel, på, at der skal tages hensyn til de ydre omgivers beskaffenhed og til forureningens virkning på disse. Ved bedømmelsen af de enkelte udlednings betydning bør man således tage hensyn til omgivers sårbarhed og den beskyttelsesinteresse, samfundet knytter til disse omgiver. Det skal i denne forbindelse understreges, at der ved de ydre omgivers beskaffenhed også tænkes på boligbebyggelse o. lign. og også på, at den menneskelige sundhed umiddelbart kan blive berørt af forureningen.

Samtidig med at foranstaltningerne således må nuanceres efter de ydre omgivers beskaffenhed, må det imidlertid også præciseres, at forureningens virkninger undertiden kan have en sådan indgribende karakter, at spørgsmålet om omgivers modtagelighed for forureningen ikke bør være afgørende. Der tænkes i denne forbindelse særligt på udledninger af svært nedbrydelige stoffer.

I forslaget lægges op til forureningsbekæmpelse, men man har samtidig været opmærksom på, at denne bekæmpelse må tage udgangspunkt i det eksisterende samfund. Man har derfor peget på, at de foranstaltninger, som i det enkelte tilfælde, jf. § 1, stk 3, sidste halvdel, bør træffes til forebyggelse eller begrænsning af forureningen, må ses på baggrund af den samfundsmæssige nytte, som er knyttet til den virksomhed, hvis forhold man vil søge reguleret. Denne anvisning på afvejning ud fra samfundsmæssige hensyn er som ovenfor nævnt indføjet i forslaget efter landstingets foreløbige drøftelse af reglerne omkring miljøforhold. Man fandt herunder, at det af selve teksten bør fremgå, at omkostningerne ved beskyttelsesforanstaltningerne bør indgå i afvejningen.

Det må anses for relevant at fremhæve disse afvejningshensyn i forbindelse med en landstingsforordning, der giver hjemmel for meget vidtgående beslutninger også over for eksisterende forhold. Der peges endelig i bestemmelsen på hensynet til omkostningerne ved beskyttelsesforanstaltningerne. Ved vurderingen af omkostningerne bør der tages hensyn til såvel de umiddelbare økonomiske følger for virksomheden som til de følger, en omkostningsforøgelse kan medføre i form af stigende priser på forbrugsvarer m.m.

De nævnte afvejningshensyn må tillægges særlig betydning i forbindelse med meddelelse af påbud eller nedlæggelse af forbud overfor virksomheder i medfør af § 10 og §§ 24 - 25.

Til § 2

Forslaget som helhed omfatter i princippet enhver form for virksomhed, forstået som enhver form for aktivitetsudfoldelse. Dette gælder, uanset om en sådan virksomhed er erhvervsmæssig eller drives uden noget erhvervsmæssigt forhold, om den er offentlig eller privat, og uanset om virksomheden kan betragtes som værende i drift eller ej. Begrebet "forurening" skal i denne forordning forstås som udsendelse (emission) af faste, flydende eller luftformige produkter eller organismer, støj eller rystelser, der normalt ikke forekommer i omgivelserne. En emission skal for at kunne betegnes som forurening indebære en uønsket påvirkning af omgivelserne. Forslaget dækker modsætningsvis ikke stråling eller udsendelse af lys (f.eks. fra reklameskilte).

Synsindtryk og blot æstetiske hensyn omfattes ikke af forslaget, som ikke vil være anvendeligt ved forstyrrelse i radioapparater og ej heller på spørgsmål om ioniserende stråling.

Når der i § 2, stk. 1, er omhandlet både stoffer og organismer, skyldes dette, at man ikke i Grønland har nogen lovgivning om genteknologi. Det er sandsynligvis ikke foreløbig aktuelt, men problemet med levende organismer og gensplejsning kunne måske komme frem i forbindelse med import af gensplejsede produkter og udsætning i naturen, eventuelt i forbindelse med forsøg med særlige nye organismer, der kan overleve de klimatiske forhold. Man har derfor fundet det hensigtsmæssigt at være rustet lovgivningsmæssigt. Bestemmelsen i § 2, stk. 2, er indsat for at sikre, at også den form for virksomhed, som normalt ikke forvolder forurening, men som på grund af virksomhedens art vil kunne frembyde potentiel fare for omgivelserne under unormale forhold, for eksempel som følge af driftsuheld eller brand, også medtages af lovgivningen. Transport af disse stoffer er tillige omhandlet.

De nævnte virksomheder, oplagringer m.v., vil alene blive reguleret ved dette forslag i det omfang, der ikke igennem anden lovgivning er tilvejebragt fornøden sikkerhed mod de farlige egenskaber. Der er i medfør af landstingsforordning af 19. december 1986 om forebyggelse og bekæmpelse af ildebrand udstedt bekendtgørelse af 6. marts 1987 om brandfarlige væsker, der omhandler både oplagring og transport af disse.

Ulemper, der rammer personer beskæftiget på de pågældende virksomheder, vil i vidt omfang være omfattet af arbejdsmiljølovgivningen og er derfor ikke omfattet af dette forslag.

Til § 3

Bestemmelsen svarer til § 1, stk. 2, i det forslag til lov for Grønland om miljøforhold m.v., som blev behandlet af landstinget på forårssamlingen 1988. Hensyn til miljøforhold og beskyttelsen af disse indgår som væsentlige og integrerede elementer ved planlægning og udførelse af forundersøgelse, efterforskning og udnyttelse af ikke-levende ressourcer i Grønland, herunder mineralske råstoffer. Bevillingshaveres virksomhed vedrørende mineralske råstoffer er underkastet en samlet regulering, herunder konkret myndighedsbehandling inden for rammerne af lov nr. 585 af 29. november 1978 om mineralske råstoffer i Grønland og i øvrigt på

grundlag af konkrete bemyndigelser eller bevillinger udstedt i henhold til aftale mellem regeringen og Grønlands landsstyre. Under hensyn hertil og på baggrund af de pågældende aktiviteter særlige karakter, er det anset for hensigtsmæssigt, at varetagelsen af hensyn til miljøforhold i forbindelse med sådanne aktiviteter ligesom hidtil integreres i denne regulering. Det er derved forudsat, at der i forbindelse med stillingtagen til samlede planer for større konkrete projekter vedrørende ikke-levende ressourcer etableres en høringsprocedure mellem de myndigheder, der varetager behandlingen af sådanne projekter, og hjemmestyrets miljømyndighed.

Virksomhed inden for rammerne af en meddelt bevilling vedrørende ikke-levende ressourcer i Grønland vil udover selve råstofaktiviteten kunne omfatte en række aktiviteter, herunder aktiviteter som er opført på bilaget til landstingsforordningen. Iøvrigt henvises til de indledende bemærkninger.

Til § 4

I henhold til landstingsforordning nr. 6 af 19. december 1986 om arealanvendelse og planlægning som ændret ved landstingsforordning nr. 1 af 18. juni 1987 er formålet i henhold til § 1, nr. 3, at sikre, at landets arealer udnyttes i henhold til planlægning, der fremmer erhvervsmæssig, social og miljømæssig gunstig udvikling. Der er i henhold til landstingsforordningen om arealanvendelse og planlægning udstedt bekendtgørelse nr. 25 af 9. november 1987 om kommune- og områdeplanlægning.

Ud fra hensynet til miljøbeskyttelsen er det afgørende, at det allerede i forbindelse med den planlægning, der går forud for beslutningen om etablering af en virksomhed, omhyggeligt overvejes, hvor denne bør placeres. Ved et velovervejet valg af virksomhedens placering, hvorunder de miljømæssige faktorer også tages i betragtning, vil der i mange tilfælde kunne undgås uheldige virkninger for omgivelserne, og der vil tillige ofte kunne opnås betydelige besparelser med hensyn til øjeblikkelig eller senere investering i forureningsbegrænsende foranstaltninger. Det er derfor fastslået, at der skal vælges en sådan placering, at risikoen for forvoldelse af ulemper eller forurening begrænses bedst muligt. Udtrykket "bedst muligt" er indsat i stedet for formuleringen "mest muligt", idet man ved en sådan formulering kan tage hensyn til valget af de mest hensigtsmæssige produktionsformer og lignende. Specielt for så vidt angår sådan virksomhed, som forudsætter etablering af faste anlæg eller indretninger, må der ikke blot tages hensyn til områdets karakter på tidspunktet for påbegyndelsen af virksomheden, men også til den planlægning, der er foretaget med hensyn til områdets fremtidige udnyttelse. Man har således ved dette forslag ønsket at understrege betydningen af den for området fastlagte planlægning. Denne sammenhæng bør imidlertid også tillægges betydning ved den fremtidige planlægning således, at denne i fornødent omfang tager hensyn til placeringen af allerede eksisterende virksomheder.

I overensstemmelse med formålsbestemmelsen i § 1 foreskrives det nu med virkning for såvel eksisterende som nye virksomheder, at driften skal tilrettelægges på en sådan måde, at den i mindst muligt omfang giver anledning til forurening. Bestemmelsens hensigt er grundprincippet om, at den, der forurener, selv må afholde

de udgifter, der er forbundet med at begrænse, eventuelt eliminere, forureningen. Det bemærkes, at bestemmelsen i § 4 ikke alene omfatter virksomhed, der er knyttet til anlæg på et bestemt sted, men al aktivitetsforøgelse, som vil kunne medføre forurening, jf. § 1, stk. 2, og § 2. Bestemmelsen indebærer en anvisning til i princippet alle om ved aktivitetsudfoldelse i størst muligt omfang selv og uden at anvisning fra myndighedernes side er nødvendig at tage miljøbeskyttelsesmæssige hensyn. Ansvar for miljøbeskyttelsen søges på denne måde i en vis forstand placeret hos alle samfundets medlemmer.

Til kapitel 2

Det er fundet hensigtsmæssigt allerede tidligt i landstingsforordningen at gøre det helt klart, at landsstyret er den centrale myndighed, medens den lokale myndighed er den enkelte kommunalbestyrelse.

Dette er i overensstemmelse med forslagets formål og tilsigter en samling og koordinering af myndighedernes indsats i forureningsbekæmpelsen.

Den centrale myndighed er således landsstyret, og administrationen foretages af Grønlands Hjemmestyres Miljø- og Naturforvaltning. Landslægen inddrages vedrørende sundhedsmæssige forhold.

Kompetencen på lokalt plan er hos den pågældende kommunalbestyrelse, hvor man forestiller sig, at administrationen varetages af kommunernes tekniske udvalg og forvaltninger, der fremover tænkes at kunne være udvalg og forvaltninger for tekniske og miljømæssige spørgsmål.

Samtidig med landstingsforordningens ikrafttræden nedlægges de lokale sundhedskommissioner, og det er herefter hensigten, at kommunernes udvalg for teknik og miljø i samarbejde med de stedlige sundhedsmyndigheder skal varetage dette område.

Til kapitel 3

I kapitel 3 er søgt tilvejebragt hjemmel for den centrale myndigheds, landsstyrets, mulighed for at fastsætte landsdækkende regler. En generel regelfastsættelse vil foruden en række teknisk, administrative fordele samt ensartethed ved fortolkningen indebære, at de heri indeholdte bestemmelser hurtigt og med virkning for hele Grønland kan ajourføres i takt med udviklingen.

Til § 7

Der er her tilvejebragt én hjemmel for landsstyret til at fastsætte landsdækkende regler. Nogle af disse regler vil blive fastsat som bekendtgørelser, medens andre vil blive vejledninger. For så vidt angår vejledningerne vil det være naturligt, om en del af disse tog udgangspunkt i den danske miljøstyrelses vejledninger, der i praksis allerede finder anvendelse, tillempt de grønlandske forhold.

Forhold, der sorterer under levnedsmiddellovgivningen, er ikke omfattet af forslaget, idet dette område fortsat er i statsligt regi.

Udgangspunktet for fastsættelsen af reglerne vil være den i forslagets indledning fastslåede målsætning, at sikre de kvaliteter i de ydre omgivelser, som er af betydning for menneskers sundhedsmæssige og rekreative levevilkår og for bevarelsen af et alsidigt dyre- og planteliv. Hertil kommer den afvejning, der løbende må tages af hensyn til reglernes konsekvenser for andre interesser i samfundet, jf. § 1 og § 4.

Det skal fremhæves, at der sandsynligvis vil forløbe en årrække, inden der vil være behov for at fastsætte regler på alle de nævnte områder.

Der er i § 7 hjemmel til for landsstyret i forbindelse med regeludstedelse i henhold til nr. 1 - 13 at fastsætte regler om afholdelse af udgifter i tilslutning hertil. Efter § 7, nr. 1, kan fastsættes emissionsregler for både virksomheder, fyringsanlæg, transportmidler m.m. for at minimere luftforurening. Disse regler tænkes så præcist formuleret, at de vil kunne efterleves umiddelbart uden konkrete påbud fra myndighederne i det enkelte tilfælde, og reglerne vil derfor få et meget detaljeret og teknisk præget indhold. Disse regler tænkes løbende revideret på grundlag af de til enhver tid tilvejebragte tekniske og videnskabelige erfaringer.

I § 7, nr. 2, gives hjemmel til at fastsætte regler om indvinding af ferskvand til drikkevand m.v., idet der i dag, jf. kapitel 6, ikke findes egentlig lovgivning herfor. Det kan vise sig at blive nødvendigt at fastsætte en sådan. I § 7, nr. 3, er hjemmel til at fastsætte regler vedrørende forurening ved spildevandsudledning. Spildevandsudledning synes i dag ikke at være noget stort problem, men kunne måske tænkes at blive det i løbet af en årrække. Hvis der fastsættes regler omkring spildevandsudledning, udsivning fra lossepladser m.v., er det klart, at disse må gælde alle såvel virksomheder som kommuner, andre offentlige myndigheder og private.

§ 7, nr. 4, giver hjemmel til at fastsætte regler om affald herunder olie- og kemikalieaffald. Der findes i dag ikke sådanne generelle regler, men en række kommunale renovationsvedtægter af vidt forskellig art og detaljeringsgrad. I de større byer er affaldet og specielt olieaffald ved at blive et problem, hvorfor det er nærliggende, at dette punkt bliver et af de første, landsstyret vil fastsætte regler om, idet det kan tænkes, at disse regler gradueres efter byernes størrelse og beliggenhed.

Lov nr. 178 om bortskaffelse m.v. af olie- og kemikalieaffald af 24. maj 1972 er gældende for Grønland. Med hjemmel i denne kan fastsættes regler om opbevaring, transport og bortskaffelse af affaldsprodukter, der hidrører fra mineralolie og kemikalier, ligesom det kan pålægges den, der besidder olie- og kemikalieaffald, at anmelde dette til kommunalbestyrelsen, der kan fastsætte en måde, hvorpå dette skal afleveres. Det kan endvidere pålægges kommunalbestyrelsen at træffe foranstaltninger til gennemførelse af bortskaffelse af olie- og kemikalieaffald. Bemyndigelsen i denne lov har aldrig været brugt.

I henhold til § 7, nr. 5, kan der fastsættes regler om eksisterende og fremtidige bebyggelses tilslutning til kloak. Denne bestemmelse er bl.a. indsat efter ønske fra De grønlandske Kommuners Landsforening. Reglerne herom kan tænkes at få betydning for sanering og udbygning af ældre byområder.

Med hjemmel i § 7, nr. 6, kan der om nødvendigt fastsættes krav til brændstoffer, der anvendes til opvarmning eller transport. Bestemmelsen skal ses i lyset af de forureningsmæssige problemer, som det stigende energiforbrug skaber. Lov om begrænsning af svovlindhold m.v. i brændsel af 26. april 1972 er fortsat gældende, men hjemmelen til at udstede forskrifter herom har ikke været udnyttet.

Bestemmelsen i § 7, nr. 7, er en hjemmel til at gennemføre en typegodkendelsesordning, hvor man eventuelt kunne følge de danske normer. Den skal ses på baggrund af, at mange maskiner i dag i betydeligt omfang kan give anledning til forurening og støjulemper.

§ 7, nr. 8, indeholder en hjemmel til at fastsætte regler om de i § 2, stk. 2, nævnte risikobetonede processer, oplagring og transport af stoffer med farlige egenskaber. Som nævnt i bemærkningerne til § 2 er det kun tanken at fastsætte forskrifter om sådanne forhold i det omfang, de nødvendige sikkerhedsforskrifter ikke kan tilvejebringes efter anden lovgivning.

I § 7, nr. 9, er tilvejebragt en hjemmel til i overensstemmelse med formålsparagraffen at fastsætte immissionsgrænser, d.v.s. regler om kvalitetskrav til overfladevandet (ferskvandsressourcen), om det maksimalt tilladelige indhold af forurenende stoffer i luften samt om maksimalt støjniveau.

Såfremt det bliver aktuelt at udstede sådanne regler, vil de blive udsendt i form af vejledninger til myndighederne og kan tænkes at få betydning for administration af planlægningsopgaver og af godkendelsesordningen.

§ 7, nr. 10, giver hjemmel til at forbyde eller begrænse indførelsen eller anvendelsen af visse stoffer eller bestemte organismer. At der åbnes mulighed for at regulere indførslen skal ses på baggrund i, at dette må anses for den mest effektive måde at gribe ind på.

§ 7, nr. 11, omfatter anlæg og apparatur m.v. beregnet til anvendelse i forureningsbekæmpende øjemed. Såfremt der udsendes regler vedrørende dette punkt, vil man lægge sig op ad den allerede indførte danske godkendelsesordning af rent praktiske årsager.

Med hjemmel i § 7, nr. 12, kan der udstedes regler om genopretning af skader på landskab, plantedække m.v., hvilket især kunne tænkes at blive aktuelt ved bl.a. grusgravningsaktiviteter, sløjfning af affaldspladser og midlertidige vejanlæg. Såfremt det måtte blive aktuelt, kan man endvidere i medfør af § 7, nr. 13, udstede regler om dyrehold, idet der her især tænkes på mink og rævefarme.

I modsætning til bilaget til forslaget, jf. bemærkningerne til § 16, er der her hjemmel til at udstede regler om såvel tamrendrift som fårehold.

Til § 8

I de enkelte tilfælde, kan landsstyret i de bestemmelser, man fastsætter i medfør af § 7, også fastsætte bestemmelser om kommunalbestyrelsernes adgang til at vedtage nærmere regler. Der tænkes her på kommunale vedtægter, som de kendes i dag, og som stadfæstes af landsstyret. I medfør af § 8, stk. 2, kan der endvidere i reglerne fastsat efter § 7 indsættes bestemmelser om adgang til at opkræve gebyrer, f.eks. i forbindelse med pantordninger.

Til kapitel 4

Dette kapitel omhandler tilsynsmyndighedens beføjelser og forpligtelser overfor såvel godkendelsespligtige som ikke- godkendelsespligtige virksomheder. I visse tilfælde vil en myndighed således kunne vælge sanktioner både efter dette kapitel og efter kapitel 5, jf. f.eks. § 10 og § 24 om påbud.

Til § 9

I bestemmelsen fastslås det, at kommunalbestyrelsen har det primære tilsyn med, at de i forslaget fastsatte regler efterleves. Det samme gælder for de regler, der udstedes i medfør af forslaget. Som konsekvens heraf forudsættes det, at kommunalbestyrelserne fører løbende kontrol med disse forhold, eventuelt på eget initiativ tager sådanne problemer op til overvejelse og nærmere undersøgelse, som kan give anledning til spørgsmål om, hvorvidt de gældende bestemmelser er overholdt.

Det ligger i bestemmelsen, at tilsynsmyndigheden har pligt til at føre et aktivt tilsyn, hvis tilrettelæggelse og omfang skal være udtryk for en forsvarlig administration af forslaget. Man kan således ikke nøjes med at tage anmeldelser op til behandling. På den anden side er det endnu et åbent spørgsmål, hvilke krav der kan stilles til tilsynets tilrettelæggelse og omfang, bl.a. i relation til hvilke økonomiske ressourcer man både fra centralt og kommunalt hold afsætter til miljøområdet administration, jf. bemærkningen til § 15.

Det må dog forudses, at visse kontrolfunktioner mest hensigtsmæssigt vil kunne varetages i forbindelse med kontrol, der udføres i anden sammenhæng, eller at kontrolopgaverne i andre tilfælde har en sådan karakter, at de ikke med rimelighed kan pålægges kommunalbestyrelserne. Der er derfor i § 9, stk. 2, indsat en bestemmelse om, at tilsyn med virksomheder, der er optaget i bilaget til forslaget, føres af landsstyret, eller hvem landsstyret i de enkelte tilfælde bemyndiger hertil. Man kunne tænke sig, at man for eksempel bemyndiger Nunatsinni Teknikkikkut Ingerlatsivik eller eventuelt en kommunalbestyrelse hertil.

I henhold til § 9, stk. 1, påser som hovedregel kommunalbestyrelsen, at beslutninger efterkommes, og at vilkår overholdes. Det vil kunne pålægges virksomhederne selv

at foretage en periodisk eller løbende driftskontrol. Fortløbende målinger af denne art skal udføres på en sådan måde, at myndighederne ved besøg på stedet let kan overbevise sig om driftstilstanden for den foregående periode ved hjælp af udskrift af måleresultater. Den kontrol, som typisk foretages af myndighederne, vil nok være en stikprøvekontrol med de enkelte virksomheders driftsforhold og udledninger. Der kan tillige være behov for, at myndighederne foretager en såkaldt områdekontrol, hvor kontrolopgaven vil gå ud på, for eksempel indenfor et industrikvarter, at pejle den forureningskilde, som kan have forårsaget en uønsket forurening.

Til § 10

Det er heri fastsat, at hvis tilsynsmyndigheden, hvad enten det er kommunalbestyrelsen, landsstyret eller en af landsstyret bemyndiget, bliver opmærksom på et ulovligt forhold, skal man foranledige dette forhold bragt til ophør på den i forslaget angivne måde. Tilsynsmyndigheden skal overfor den ansvarlige give nødvendige påbud eller forbud, herunder angive hvilke foranstaltninger der skal træffes, samt sætte en frist for efterkommelse heraf. Bestemmelsen sigter på umiddelbare overtrædelser af forslaget, evt. vilkår i godkendelser og tilladelser.

Såfremt det drejer sig om en særligt forurenende virksomhed, kan tilsynsmyndigheden vælge påbud efter § 24 eller forbud efter §§ 25 og 26, jf. bemærkningerne hertil.

Til § 11

Det er i § 11, stk. 1, fastsat, at den myndighed, der har givet et påbud eller et forbud, kan lade dette udføre for den eller de ansvarliges regning, såfremt det ikke efterkommes indenfor den heri fastsatte frist, d.v.s. foretage en såkaldt selvhjælpshandling. En sådan ordning skønnes nødvendig for i særlige tilfælde at kunne gennemtvinge, at beslutninger føres ud i livet indenfor rimelig tid.

Bestemmelsen præciserer, at tilsynsmyndigheden om nødvendigt kan bringe ulovlige forhold til ophør gennem selvhjælpshandlinger. I almindelighed har tilsynsmyndigheden ingen pligt til at gennemføre selvhjælpshandlinger, jf. ordet "kan".

Ifølge bestemmelsen i stk. 1 kan tilsynsmyndigheden lade udføre de foranstaltninger, som den ansvarlige har forsømt at gennemføre rettidigt, men den har ikke pligt hertil. Baggrunden herfor er, at det i mange tilfælde vil forekomme mindre indgribende at anvende andre tvangsmidler, f.eks. politianmeldelse med henblik på anvendelse af bøder. Desuden vil det ofte af praktiske grunde være umuligt for tilsynsmyndighederne at lade de nødvendige foranstaltninger gennemføre.

Muligheden for at anvende en selvhjælpshandling kan også være udelukket af retlige grunde. Det ligger vel allerede i formuleringen "lade foranstaltningen", at en selvhjælpshandling kun kan bruges, hvis forureneren ifølge påbudet skal gennemføre bestemte foranstaltninger. Miljømyndigheden vil som hovedregel ikke kunne gennemføre en selvhjælpshandling umiddelbart, hvis et påbud kan efterkommes på

flere forskellige måder. I sådanne tilfælde tilkommer det forureneren selv at afgøre, hvilken af flere mulige foranstaltninger, der skal gennemføres. Meddeler en kommunalbestyrelse f.eks. påbud om, at en virksomhed skal nedbringe støjforureningen til et bestemt niveau, er det op til virksomheden at beslutte, om påbudet skal efterkommes ved dæmpning af de eksisterende støjkluder, opførelse af en støj-dæmpende mur eller installering af nye, støjsvage anlæg.

Miljømyndighederne er imidlertid ikke afskåret fra at medde påbud om gennemførelse af bestemte foranstaltninger. Reaktionen på manglende efterkommelse af et påbud, som indrømmer valgfrihed med hensyn til foranstaltningernes karakter derfor blive et nyt påbud, som stiller krav om bestemte foranstaltninger.

Der er ikke fastsat nærmere regler om fremgangsmåden ved gennemførelse af en selvhjælpshandling. Det må imidlertid antages, at den ansvarlige skal have meddelelse om, at selvhjælpshandlingen vil blive foretaget, såfremt forpligtelsen ikke opfyldes inden en vis frist.

Tilsynsmyndigheden kan efter § 11, stk. 2, ligeledes lade en foranstaltning udføre for den ansvarliges regning, hvis den øjeblikkelige indgriben er påkrævet for at afværge en væsentlig forurening eller dennes yderligere udbredelse. Der er her tale om en opstået alvorlig situation eller standsning af yderligere udbredelse heraf.

Iøvrigt må formuleringen "øjeblikkelig indgriben er påkrævet" tage sigte på situationer, hvor der kan opstå skadevirkninger af en vis kvalificeret karakter, f.eks. uoprettelige eller vanskeligt oprettelige miljøskader.

Der kan kun være pligt til at iværksætte fareafværgende selvhjælpshandlinger, hvis tilsynsmyndigheden i den konkrete situation har praktiske muligheder for at gennemføre de nødvendige foranstaltninger. Der kan heller ikke bestå nogen handlepligt for tilsynsmyndigheden, hvis den ansvarlige allerede selv har iværksat egnede foranstaltninger.

Udgifterne til de foranstaltninger, som tilsynsmyndigheden gennemfører ved en selvhjælpshandling, påhviler den ansvarlige, jf. stk. 1 og 2. Bestemmelserne må dog forstås på den måde, at den ansvarlige kun har pligt til at godtgøre udgifterne, hvis de trufne foranstaltninger kan betragtes som rimelige og forsvarlige. Er der truffet foranstaltninger, som ikke opfylder disse kriterier, må den ansvarliges forpligtelse reduceres forholdsmæssigt.

Ved en efterfølgende vurdering af, hvad der har kunnet betragtes som rimelige og forsvarlige foranstaltninger, må der indrømmes tilsynsmyndigheden et forholdsvist bredt skøn. Det må især gælde i tilfælde, hvor selvhjælpshandlingen har taget sigte på fareafværgelse af den i stk. 2 nævnte karakter. Såfremt der lægges tilsynsmyndigheden hindringer i vejen, må politiet kunne yde bistand til selvhjælpshandlingens gennemførelse, når der er fare for væsentlig forurening.

Til § 12

Bestemmelsens nr. 1 er indsat for at sikre, at myndigheder kan få alle oplysninger til vurdering af de samlede forhold omkring en forurenende virksomhed og de eventuelle foranstaltninger, der vil være nødvendige. Der påhviler derfor den ansvarlige for virksomheden en generel oplysningspligt om såvel tekniske som økonomiske forhold, ligesom der i henhold til nr. 3 påhviler virksomheden en pligt til at afgive prøver af materialer m.m. med henblik på en nærmere analyse heraf. Reglen i § 12, nr. 2, om myndighedernes adgang til alle virksomhedens anlæg er en nødvendighed for at kunne gennemføre tilsynet.

Med hensyn til oplysningspligtens omfang er det væsentligste problem, om en virksomhed kan pålægges at foretage eller lade foretage udgiftskrævende undersøgelser. Den blotte klage over en virksomheds forurening kan ikke begrunde, at virksomheden pålægges udgiftskrævende undersøgelser. Som minimum må det kræves, at miljømyndigheden har skabt overvejende sandsynlighed for klagens berettigelse, og at der er årsagssammenhæng mellem en forurening i omgivelserne og virksomhedens emissioner. Desuden må det tillægges betydning, hvor omfattende og økonomisk byrdefuld oplysningspligten konkret vil være, og hvilke muligheder der er for at få forholdene belyst på anden måde. I nogle tilfælde kan en oplysningspligt for virksomheden dog støttes på et påbud eller et vilkår i en godkendelse eller tilladelse. I andre situationer er spørgsmålet, om miljømyndigheden eller virksomheden skal fremskaffe de oplysninger, der er nødvendige for at vurdere, om der overhovedet er grundlag for indgreb.

Udgangspunktet må her være, at grundlaget for et konkret indgreb skal dokumenteres af tilsynsmyndigheden, der kan forlange de oplysninger, som forurenere allerede ligger inde med eller kan skaffe sig uden større besvær eller udgift, f.eks. tekniske undersøgelser eller information om produkternes omfang og sammensætning. Miljømyndigheden kan desuden forlange de relevante oplysninger, som kun virksomheden kan fremskaffe, f.eks. regnskabsmæssige informationer.

Hvis det herudover er nødvendigt at gennemføre tekniske undersøgelser, må hovedreglen være, at det er tilsynsmyndigheden, der må tilvejebringe og bære disse, idet det modsatte resultat igen som hovedregel ville gå langt ud over den oplysningspligt, parten kan have.

Til § 13

Underretningspligten indtræder umiddelbart efter, at man på virksomheden er blevet opmærksom på, at en driftsforstyrrelse eller et uheld har forvoldt væsentlig forurening eller indebærer fare herfor. Har situationen på virksomheden en sådan karakter, at det er udelukket samtidig med iværksættelsen af afværge- og bekæmpelsesforanstaltninger at tage skridt til underretning, skal denne dog først finde sted, når sådanne foranstaltninger er iværksat.

Denne bestemmelse er indsat for at styrke tilsynsmyndighedens mulighed for hurtigt at kunne gribe ind i disse tilfælde, således at myndighederne ikke er henvist til at vente, indtil de selv bliver opmærksomme på forholdene. Underretningen medfører dog ingen indskrænkning i virksomhedens pligt til selv at søge følgerne af et

eventuelt uheld afværget, ligesom bestemmelsen ikke tager sigte på egentlige katastrofesituationer eller ulykker, hvor virksomheden selv har pligt til øjeblikkelig at alarmere politi, brandvæsen og andre.

Til § 14

Kommunalbestyrelserne vil efterhånden sandsynligvis komme i besiddelse af en betydelig sum af oplysninger vedrørende forureningsforholdene inden for deres kommune. Det må her være naturligt at give landsstyret mulighed for at indsamle fornødne oplysninger såvel vedrørende generelle opgaver som behandling af enkeltsager, såfremt dette skønnes nødvendigt.

Til § 15

Den nærmere tilrettelæggelse af tilsynsvirksomheden findes det ikke rimeligt at regulere i forslaget. Det vil ske ved regler udstedt i medfør af landstingsforordningen. Reglerne kan tænkes udformet under hensyn til de praktiske problemer, der måtte vise sig hen ad vejen med administrationen af landstingsforordningen og i forbindelse med udfærdigelsen af særlige regler i henhold til § 7.

Til kapitel 5

Der foreslås her indført en godkendelsesordning, således at virksomheder, der er optaget på den som bilag til forslaget vedlagte liste, efter landstingsforordningens ikrafttræden ikke må påbegyndes, udvides eller ændres, inden godkendelse hertil er meddelt af landsstyret. Efter forslagets § 17 vil landsstyret kunne fastsætte regler om, at også eksisterende virksomheder af den kategori, der er optaget på listen, inden en nærmere fastsat frist skal underkastes en sådan godkendelsesbehandling.

Den ordning, der her foreslås gennemført, tager alene sigte på virksomheder af egentlig miljøfarlig karakter. Endvidere åbnes der mulighed for, jf. § 20, at udvide ordningen og dermed pligten til at indhente godkendelse. Bestående virksomheder kan, jf. § 18, søge en frivillig godkendelsesbehandling.

Den foreslåede ordning forudsætter en indgående behandling af den enkelte godkendelsessag med det formål at tilvejebringe et samlet overblik over den pågældende virksomheds forhold i relation til omgivelserne og miljøet. Med hensyn til retsvirkningerne af en meddelt godkendelse er der lagt vægt på, at en sådan afgørelse har karakter af andet og mere end blot en konstatering af, at den pågældende virksomhed nu iværksættes.

Godkendelsen har primært den retsvirkning, at virksomheden kan etableres og drives inden for de rammer, der er fastlagt i vilkårene. Heri ligger bl.a., at emission af forurenende stoffer i overensstemmelse med de fastsatte grænseværdier er lovlig, og at såvel en overskridelse af grænseværdierne som emission af forurenende stoffer, der ikke er omfattet af godkendelsen, er ulovlig.

Denne retsvirkning er dog ikke umiddelbar, hvis 'bygge- og anlægsarbejder skal udføres som led i godkendelsens udnyttelse, jf. § 23, stk. 6, og § 45. Disse bestemmelser indebærer bl.a., at bygge- og anlægsarbejder kun må påbegyndes inden for klagefristen, hvis landsstyret har meddelt tilladelse hertil. En godkendelse, som ikke vedrører bygge- og anlægsarbejder, kan udnyttes umiddelbart efter meddelelsen.

Så længe virksomheden udøves i overensstemmelse med de fastsatte vilkår, har godkendelsesmyndighederne i en periode på normalt otte år forholdsvis begrænsede muligheder for at stille nye miljøkrav, jf. nærmere i kommentaren til § 27. Overtrædes vilkårene, kan godkendelsesmyndigheden påbyde afhjælpende foranstaltninger eller nedlægge forbud imod fortsat drift og eventuelt forlange virksomheden, anlægget eller indretningen fjernet, jf. §§ 24 og 25.

Til § 16

Listen, der er optaget som bilag til forslaget, omfatter en række virksomheder, anlæg eller indretninger, om hvilke man ved, at de kan give anledning til væsentlige ulemper eller forureninger, såfremt der ikke ved deres placering tages vidtgående hensyn til omgivelserne. En virksomhed er kun omfattet af listen, såfremt den falder ind under en af de kategorier, som udtrykkelig er nævnt. Der kan ikke anlægges en udvidende fortolkning af listen. En virksomhed, som blot er omfattet af en af overskrifterne i listens pkt. A - K, er således ikke som følge heraf undergivet af reglerne i nærværende kapitel. Som eksempel herpå kan nævnes fårehold og tamrendrift uanset, at listens pkt. J har overskriften "Dyrehold".

Til § 17

Forpligtelsen til at søge godkendelse efter § 16 gælder for nye virksomheder eller udvidelser og ændringer m.v. af disse samt af bestående. Der er imidlertid indsat en hjemmel til for landsstyret at fastsætte regler om, at også bestående virksomheder, anlæg eller indretninger, der er optaget i bilaget, som betingelse for fortsat drift skal ansøge om godkendelse, uanset at disse ikke udvides eller ændres. Denne § er kun tænkt anvendt i specielle tilfælde, såfremt der er grund til at frygte for forurening, man ikke tidligere havde mulighed for at tage højde for.

Til § 18

Bestemmelsen kan tænkes at få betydning for virksomheder, hvis forurening har givet anledning til klager, og hvor man af denne grund fra virksomhedens side ønsker en samlet stillingtagen til virksomhedens forhold samt retsvirkninger efter § 27.

Udtrykket "bestående virksomheder" tager sigte på virksomheder, der er etableret før landstingsforordningens ikrafttræden. Alligevel kan det antages, at en "stjernemærket virksomhed", der er etableret uden godkendelse efter dette tidspunkt, kan søge om frivillig godkendelse. Tilsvarende må gælde, hvis en "stjernemærket" virksomhed ønskes godkendt inden etableringen. Den omstændighed, at der også er

knyttet retsbeskyttelse til en frivillig godkendelse, modsvares af, at den bestående virksomheds forureningsforhold skal undergives samme regulering som en ny virksomhed.

Til § 19

Særligt forurenende virksomheder må ikke udvides bygningsmæssigt eller driftsmæssigt, såfremt dette indebærer en forøget forurening, før udvidelsen eller ændringen er godkendt. Som hovedregel skal udtrykket forøget forurening forstås således, at det kun regnes for forøget forurening, såfremt en godkendt virksomhed overskrider de i godkendelsen fastsatte værdier, uanset om den pågældende virksomhed hidtil har haft en mindre forurenende effekt end tilladt i godkendelsen. Bestemmelsen omfatter både virksomheder etableret før landstingsforordningens ikrafttræden og godkendte virksomheder.

Ved afgørelsen af, om der kan meddeles godkendelse til en udvidelse eller ændring, skal godkendelsesmyndigheden alene foretage en vurdering af forureningen fra udvidelsen eller ændringen. I en række tilfælde må forureningen fra den bestående virksomhed dog inddrages i vurderingen, selv om udgangspunktet er, at en bedømmelse heraf skal foretages på grundlag af noget lempeligere principper.

Hvis det ikke er muligt at adskille forureningen fra henholdsvis udvidelsen eller ændringen og den bestående virksomhed, må forureningen fra den bestående virksomhed også inddrages i bedømmelsen. Som eksempel kan nævnes, hvor udvidelsen eller ændringen forudsætter forandringer i den bestående virksomhed.

Dersom udvidelsen eller ændringen er så omfattende, at det ikke er praktisk muligt at gennemføre en bedømmelse uden at foretage en total vurdering af den bestående virksomheds forureningsforhold, må godkendelsesmyndigheden være berettiget til at ligestille situationen med etablering af en ny virksomhed.

Til § 20

Uanset at det i § 16 nævnte bilag både af hensyn til retssikkerheden og miljøbeskyttelsen er udfærdiget så udtømmende som muligt, vil der kunne opstå situationer, som tilsiger en nærmere undersøgelse af en virksomheds emission m.v., hvilket for eksempel kan skyldes, at de ydre omgivelser uforudsigeligt er blevet beskadiget. Uanset om det drejer sig om en eksisterende eller ny virksomhed, og selv om virksomheden ikke er optaget på listen, har man fundet, at landsstyret bør kunne foranledige en særlig undersøgelse iværksat. I disse tilfælde anses det for mest betryggende, at undersøgelsen sker i form af en godkendelsessag.

Påbud om at søge godkendelse tænkes kun anvendt, når helt særlige forhold gør sig gældende og kun i sjældne og usædvanlige tilfælde.

Til § 21

Det er fundet mest praktisk, om godkendelse i henhold til §§ 16 - 20 meddeles af landsstyret efter høring af kommunalbestyrelsen. Dette skal forstås således, at ansøgning indsendes til landsstyret, der herefter hører kommunalbestyrelsen. Det skal bemærkes, at bl.a. De grønlandske Kommuners Landsforening er enig i den foreslåede fremgangsmåde.

Til § 22

Det forudsættes ved en godkendelsessag, at virksomhederne på eget initiativ inden behandlingen af sagen tilvejebringer og fremkommer med alle tekniske og andre oplysninger, der er nødvendige for en bedømmelse af sagen.

Der er endnu ikke, jf. § 23, stk. 7, fastsat nærmere regler for ansøgnings- og godkendelsesordningens form og indhold. Sådanne regler vil blive udstedt. Oplysningspligtens omfang vil afhænge af det ansøgte og den enkelte virksomheds karakter, og godkendelsesmyndigheden skal kun have de oplysninger, der er nødvendige for at bedømme virksomhedens forurening af omgivelserne. Det vil typisk dreje sig om planer over virksomhedens beliggenhed og en række detaljerede oplysninger, dels om virksomhedens etablering, indretning og drift, dels om forureningsbegrænsende foranstaltninger og virksomhedens forurening, herunder oplysninger om affald m.v.

Der må som oftest være gennemført en detailprojektering, før en ansøgning om godkendelse kan indgives. Under detailprojekteringen må ansøgeren tilvejebringe de nødvendige oplysninger ved hjælp af teknisk eller videnskabelig sagkundskab. Såfremt det er nødvendigt for godkendelsesmyndighedens bedømmelse, må ansøgeren - udover oplysninger om sammensætning og mængde af emissionerne - lade foretage undersøgelser af et stofs mulige skadevirkninger på sundheden eller miljøet.

Oplysningspligten er ikke ubegrænset. I almindelighed kan det ikke pålægges ansøgeren at tilvejebringe undersøgelser af den aktuelle forureningstilstand i recipienten, der forårsages af andre forureningskilder.

Undersøgelser af miljøkvaliteten i omgivelserne må som udgangspunkt påhvile miljømyndighederne. Der kan dog opstå tilfælde, hvor det er nødvendigt at gennemføre undersøgelser af specielle forhold i recipienten, som alene er begrundet i det ansøgte særlige karakter. I en sådan situation må ansøgeren selv afholde omkostningerne til undersøgelserne eller i hvert fald i rimeligt omfang deltage i finansieringen af miljømyndighedernes undersøgelser. Fremsender ansøgeren ikke de oplysninger, der er nødvendige for godkendelsesmyndighedens bedømmelse, må der stilles krav om yderligere oplysninger. I givet fald må godkendelsesmyndigheden præcisere, hvilke oplysninger, der mangler, og fastsætte en rimelig frist for deres fremskaffelse.

Tilvejebringes oplysningerne herefter ikke, indtræder der den virkning, at godkendelsesmyndigheden må tage stilling på det foreliggende grundlag. Det vil indebære, at der helt eller delvis meddeles et formelt afslag på ansøgningen. Typisk

vil det endda være mere nærliggende, at godkendelsesmyndigheden blot afviser at behandle ansøgningen på det foreliggende grundlag.

Til § 23

Ved godkendelsessagers behandling må der tages stilling til den forurening, der hidrører fra virksomheden, herunder spildevand, mængder af slam og fast affald, forureningen ved luftformige stoffer samt støjgener. Ved godkendelsens meddelelse skal der fastsættes fornødne vilkår med hensyn til virksomhedens forurening herunder vilkår om virksomhedens placering, emissionernes art og omfang samt om virksomhedens drift og den driftskontrol, som virksomheden skal foretage.

Ved sagens behandling må de almindelige regler i § 1 og § 4 lægges til grund, ligesom det må påses, at der er den fornødne overensstemmelse med planlægningen for det pågældende område. Det dokument, hvori godkendelse meddeles, bør præcisere forudsætninger og vilkår såvel af hensyn til den øjeblikkelige forståelse af godkendelsens omfang som af hensyn til behandling af senere opståede spørgsmål.

Godkendelsesbeslutningen bør normalt indeholde de endelige vilkår for virksomhedens påbegyndelse, udvidelse eller ændring. Der kan dog undtagelsesvis tænkes situationer, hvor udskydelse af fastsættelsen af de endelige vilkår kan forsvares, for eksempel i tilfælde hvor der er tvivl om omfanget af afhjælpende foranstaltninger, idet forureningsgraden ikke på forhånd kan bedømmes med tilstrækkelig sikkerhed. Tidsbegrænsninger vil undtagelsesvis kunne tænkes anvendt, når det ikke på godkendelsestidspunktet er muligt at tage stilling til fremtidige skadevirkninger.

Som hovedregel må der dog kunne stilles krav til vilkårenes endelige og bestemte karakter, som er af stor betydning for såvel virksomheden som de omboende. Virksomheden får på den ene side på forhånd skabt klarhed over, hvilke forskrifter der skal opfyldes, og en sikkerhed for, at retsbeskyttelsen efter § 27, stk. 2, ikke kan gøres illusorisk i kraft af vilkår med et meget ubestemt indhold. På den anden side får de omboende et klart grundlag for at vurdere, hvilke forurenende aktiviteter, der overhovedet må finde sted, og hvilken grad af miljøbeskyttelse, der kan kræves opretholdt i forbindelse med virksomhedens drift.

Det skal herved fremhæves, at en godkendelse konkret normerer, hvilken forurening, der må finde sted. Det betyder, at emission af stoffer, der ikke er omfattet af godkendelsen, må anses for ulovlig.

Særligt skal bemærkes, at der, jf. § 23, stk. 2, i en godkendelse kan stilles vilkår om rapporteringspligt for virksomheden. Denne pligt vil hyppigt dreje sig om løbende indberetninger af virksomhedens egne målinger og analyser heraf. Der kan ligeledes i henhold til stk. 2 fastsættes vilkår om en virksomheds betaling af løbende miljøundersøgelser. Der tænkes her på undersøgelser af en art, der naturligt vil være et led i virksomhedens drift med henblik på at begrænse forurening, jf. rapporteringspligten i henhold til § 12.

Endvidere skal bemærkes, at såfremt der skal udføres byggeog anlægsarbejder, jf. § 23, stk. 6, vil en godkendelse ikke kunne udnyttes, inden den i § 42 anførte klagefrist er udløbet.

I henhold til § 23, stk. 4, er vilkår for godkendelse for en virksomhed, der frivilligt ansøger om godkendelse, bindende, medens en ansøgning herom må kunne tilbagetrækkes inden en meddelt godkendelse. I henhold til § 23, stk. 7, kan landsstyret til vejledning og instruktion for myndigheder og virksomheder fastsætte nærmere regler om ansøgnings- og godkendelsesordningens gennemførelse. Der tænkes herved både på selve sagsbehandlingen samt hvilke oplysninger, der skal foreligge ved denne, jf. iøvrigt bemærkningerne til § 22. Endvidere bør der gives regler for spørgsmålet om koordination med andre myndigheder.

Til § 24

Der vil i medfør af denne § kunne skrives ind over for godkendte virksomheder, der forvolder forurening ud over det, der er lagt til grund ved godkendelsen, ved at overtræde de i godkendelsen fastsat vilkår.

Ved en vilkårsovertrædelse kan reaktionen spænde fra en simpel påtale, til påbud efter denne § og til politianmeldelse. Der må her skelnes mellem enkeltstående overtrædelser af begrænset omfang og grove vedvarende eller gentagne vilkårsovertrædelser. Der fastsættes en tidsfrist for de påbudte foranstaltninger.

Myndigheden vil også kunne nedlægge påbud efter § 10, jf. bemærkningerne til denne.

Godkendelsesmyndigheden skal ikke udtrykkeligt bestemme, hvilke forureningsbegrænsende foranstaltninger virksomheden skal gennemføre, idet det i almindelighed bør overlades til virksomheden at afgøre, hvordan et påbud skal efterkommes. Baggrunden herfor er, at virksomheden selv er nærmest til at vurdere, hvilke forholdsregler, der mest hensigtsmæssigt kan gennemføres under hensyntagen til indretning, procesforhold, drift m.v.

Der er dog en grænse for, hvor ubestemt et påbuds indhold kan være. Godkendelsesmyndigheden skal så vidt muligt præcisere, hvad der kan betragtes som acceptabel forurening. Dette krav til bestemthed indebærer, at niveauet for forurening bør angives ved hjælp af eksakte grænseværdier. Er dette ikke praktisk muligt, vil godkendelsesmyndigheden være henvist til at meddele et ubestemt påbud om nedbringelse af forureningen. En betingelse for anvendelse af sådanne påbud er dog, at godkendelsesmyndigheden angiver, hvilken forurening afgørelsen er rettet imod, og at der redegøres nærmere for afgørelsens baggrund.

Godkendelsesmyndigheden er imidlertid ikke afskåret fra at meddele påbud om, at der skal træffes bestemte foranstaltninger. Selv om virksomheden i så fald fratages en vis valgfrihed, må sådanne påbud om specifikke foranstaltninger foretrækkes fremfor ubestemte ulempepåbud. Jo mere bestemt et påbud er, des mere overskueligt bliver det for adressaten. Et påbud om gennemførelse af bestemte foranstaltninger

skal ikke gå videre end højst nødvendigt. Godkendelsesmyndigheden bør afvente virkningen af rimelige forholdsregler og på grundlag heraf tage stilling til, om yderligere foranstaltninger er nødvendige.

Til § 25

Normalt må det anses tilstrækkeligt med påbud efter § 24, men efterkommes dette ikke, eller er det ikke tilstrækkeligt til at afhjælpe forureningen, kan der tænkes tilfælde, hvor en effektiv forhindring af forureningen kun kan opnås ved enten forbud mod fortsat drift, eller ved at anlægget eller indretningen fjernes.

Myndigheden vil i stedet for forbud mod fortsat drift kunne nedlægge forbud efter § 11, jf. bemærkningerne hertil. Det vil skulle dreje sig om konstaterede gentagne eller vedvarende tilsidesættelser af påbud efter § 24, før man vil gribe til at nedlægge forbud eller fjerne en virksomhed eller indretning. Bestemmelsen tænkes kun anvendt i yderst alvorlige og sjældne tilfælde.

Godkendelsesmyndigheden skal tilvejebringe de oplysninger og gennemføre de undersøgelser, der er nødvendige for at tage stilling til, om påbud efter § 24 eller forbud efter § 25 kan meddeles. Det betyder dog ikke, at godkendelsesmyndigheden selv skal skaffe alle oplysninger. Forureneren skal efter anmodning give alle oplysninger, jf. oplysningspligten i § 12, som har betydning for en vurdering af virksomhedens forurening og for eventuelle afhjælpende foranstaltninger. Desuden kan der for godkendte virksomheder være fastlagt en driftskontrol, som indebærer, at virksomheden skal tilvejebringe oplysninger om f.eks. forureningens eventuelle miljømæssige skadevirkninger, jf. bemærkningerne til § 23, stk. 2.

Til § 26

Det er her lagt til grund, at der umiddelbart må kunne nedlægges forbud imod udøvelsen af virksomhed, som indebærer overhængende fare for sundheden. Dette kunne allerede følge af nødretsgrundsætninger, men man har fundet det hensigtsmæssigt udtrykkeligt at nævne forholdet.

Til § 27

I et tidsrum af otte år efter en meddelt godkendelse, eller hvis en godkendelse er tidsbegrænset indenfor denne periode, vil der som hovedregel ikke kunne gribes ind overfor en virksomhed, medmindre denne, jf. stk. 1, nr. 1., overtræder vilkårene i en godkendelse.

Der kan dog, jf. stk. 1, nr. 2 og 3, foretages indgreb overfor en godkendt virksomhed, der udleder stoffer, som efter senere tilkomne forskningsresultater, må betegnes som farlige. Derimod vil en teknisk- videnskabelige udvikling af nye rensningsformer eller produktionsprocesser ikke i sig selv kunne danne grundlag for indgreb overfor en virksomhed, som i øvrigt overholder de fastsatte vilkår om emissionernes art og mængde. Udvikling af bedre rensningsformer eller mindre forurenende produktionsmetoder kan således ikke begrunde indgreb i den periode, godkendelsen

er gældende. Derimod kan der foretages indgreb, hvis senere tilkomne forskningsresultater viser, at virksomhedens emissioner har andre eller større miljøskadelige egenskaber end forudset ved godkendelsens meddelelse. Tilsvarende gælder, jf. stk. 1, nr. 4, hvis virksomhedens forurening og miljøskadelige effekt går ud over, hvad der kunne eller burde være forudset ved godkendelsens meddelelse.

Når retsbeskyttelsesperioden på otte år er udløbet, består der en vid adgang til at revidere vilkårene i en godkendelse, hvilket skal ske gennem en ny godkendelsesprocedure. Hvorvidt denne hjemmel vil blive anvendt, er det for tidligt at sige noget om, men bag forslaget affattelse ligger, at de særligt forurenende virksomheder løbende skal begrænse forureningen på grundlag af den teknologiske udvikling. Det er således udgangspunktet, at den samlede forureningsmæssige påvirkning af omgivelserne skal minimeres, og at den enkelte virksomhed derfor indenfor realistiske økonomiske rammer skal begrænse forureningen bedst muligt. Der er således et klart grundlag for at foretage indgreb, hvis den samlede påvirkning af et område nærmer sig den acceptable belastning. I vurderingen af anvendelsen af § 27, stk. 2, vil tillige kunne indgå en vurdering af, om der, bl.a. begrundet i den fysiske planlægning, skabes forureningsmæssige konflikter i forhold til godkendte virksomheder.

I henhold til § 27, stk. 3, kan beskyttelsesperioden nedsættes til fem år. Denne bestemmelse tager sigte på eventuelle virksomheder, der endnu ikke findes i Grønland (f.eks. kemisk industri), med forurening af særlig omfattende eller vanskelig karakter. Bestemmelsen er medtaget for at tage lovgivningsmæssig højde herfor.

Til § 28

Da landslægeembedet varetager det overordnede ansvar på sundhedsområdet, skal det høres i sager vedrørende godkendelser af særligt forurenende virksomheder.

Til § 29

Det er fundet naturligt af hensyn til offentlighedens inddragelse samt af hensyn til klageberettigede at annoncere miljøgodkendelser i de landsdækkende blade og i lokalbladene samt annoncere på en måde, der er normalt brugt i den pågældende kommune.

Til kapitel 6

I reglerne om drikkevandsressourcer har man lagt sig meget tæt op ad gældende regler i dag.

A. Nuværende kontrol med vandforsyningen i Grønland:

Alle vandværker i Grønland forsynes med overfladevand (søer, elve). I de store byer fungerer vandværket hele året. I mindre byer leveres vand fra vandværk kun om sommeren. Der skal føres regelmæssig kontrol med overfladevand, som forsyner

vandværkerne, også efter at det er blevet behandlet i vandværket, og desuden skal der føres regelmæssig kontrol med produktionsvand, der anvendes i levnedsmiddelindustrien. Kontrollen består i bakteriologiske, fysiske og kemiske undersøgelser samt vurdering af resultaterne af disse. For overfladevandets vedkommende anvendes principperne i EFs direktiv af 16. juli 1975 om kvalitetskrav til overfladevand, som anvendes til fremstilling af drikkevand. Hyppigheden af prøveudtagningerne og af vandanalysemetoderne fastsættes af de kompetente nationale myndigheder.

Vandforsyningen i Grønland henføres i direktivet til kategorien simpel fysisk behandling samt desinfektion, for eksempel hurtig filtrering og desinfektion. Nogle af værdierne fastsat i direktivet er kun vejledende, medens andre ikke må overskrides.

Det er Ministeriet for Grønland, nu Sundhedsministeriet, Grønlands Sundhedsvæsen, der hidtil har fastsat regler for udøvelsen af kontrollen med råvand, drikkevand og produktionsvand.

Kontrollen med klorning af drikkevand udføres på prøver udtaget på vandværket efter klorbehandling og på prøver fra de fjerneste tapsteder på ledningsnettet. Prøvetagning og analysemetoder samt kravene til kloringen er aftalt med Nunatsinni Teknikkikkut Ingerlatsivik.

Kontrollen med den fysiske og kemiske beskaffenhed af overfladevand, der anvendes i vandforsyningen, udøves af Nunatsinni Teknikkikkut Ingerlatsivik.

Den bakteriologiske kontrol med det anvendte overfladevand umiddelbart, når det forlader vandværket, vandet fra tapsteder ude i ledningsnettet og produktionsvand i levnedsmiddelindustrien, udføres på sygehuslaboratorier under ledelse af den pågældende distriktslæge, i Nuuk på Dronning Ingrid's Hospital.

For drikkevandsundersøgelser har oversundhedskommissionens cirkulære nr. 3. af 22. maj 1984 vedrørende vandundersøgelser i de grønlandske lægedistrikter hidtil været gældende. I henhold hertil skal distriktslægen sørge for, at der udtages vandprøver i hans distrikt efter følgende retningslinier:

1. Byen:

Der udtages hver måned mindst 2 vandprøver og mindst 1 prøve af produktionsvandet. I cirkulæret er opregnet prøveudtagningssteder, og der skal hver måned på sygehusets laboratorium bakteriologisk undersøges mindst 3 vandprøver fra byen. Samtidig med vandprøveudtagningen skal distriktslægen sikre sig, at resultaterne af sammenhørende målinger af vandets ph og indhold af frit og bundet klor, som vandværksbestyreren har til opgave at udføre og registrere i vandværkets protokol, foreligger. Distriktslægen skal reagere overfor vandværksbestyreren, hvis der er for højt bakterietal eller andre fejl ved prøverne. Distriktslægen skal i samarbejde med vandværksbestyreren foretage nødvendige foranstaltninger, hvis dette er nødvendigt, og skal løbende foretage indberetninger til

oversundhedskommissionen, nu landslægeembedet, om resultater af gennemførte vandprøver.

2. Bygder:

For bygdernes vandforsyning udtages vandprøver i det omfang, mulighederne tillader, for eksempel i tilslutning til bygdelægebøger. Der er også her opregnet prøveudtagningssteder. Disse prøver skal også underkastes en bakteriologisk laboratorieundersøgelse, og resultaterne af undersøgelserne indrapporteres. Der er endvidere fastsat regler for indholdet af bakterier i ubehandlet vand før klorbehandling og i ledningsvand fra taphane efter klorbehandling.

B. Den fremtidige kontrol med vandforsyningen:

Hidtil har tilsyn og kontrol med vandforsyning, m.m. været sundhedsmyndighedernes ansvar og har skullet finde sted på distriktslægens initiativ. Med denne landstingsforordnings ikrafttræden fastsættes der selvstændigt ansvar på dette område for hjemmestyret og de kommunale myndigheder, således at sundhedsmyndighederne fremover må samarbejde med hjemmestyret og kommunerne ved kontrol af vandforsyning.

Nyt regelsæt på området er for indeværende under udarbejdelse i statsligt regi til afløsning for bl.a. oversundhedskommissionens cirkulære nr. 3 af 22. maj 1984 vedrørende vandundersøgelser i de grønlandske lægedistrikter.

Til § 30

De omhandlede spærre- og indsigtzoner fastlægges af Nunatsinni Teknikkikkut Ingerlatsivik og indarbejdes af kommunerne i kommuneplanerne. Denne praksis udspringer af bekendtgørelse om bygningsafstande fra 1962, der blev ophævet ved bygningsreglementets udsendelse i 1983. Reglerne heri vedrørende spærre- og indsigtzoner anvendes stadig af Nunatsinni Teknikkikkut Ingerlatsivik i praksis således, at bygningers afstand fra nedbørsområder for drikkevandsforsyning skal være mindst 30 m fra den for nedbørsområdet fastsatte oplandsgrænse. Den her omhandlede oplandsgrænse kaldes spærrezonen. Indsigtzonens dybde fastlægges efter forholdene, men bør ikke være mindre end 30 meter. I § 30, stk. 3, er endvidere en hjemmel for landsstyret til at fastsætte krav til drikkevandets kvalitet. Der henvises til de indledende bemærkninger til kapitel 7 vedrørende den nuværende ordning.

Til § 31

Dispensationer fra spærre- og indsigtzonerne meddeltes tidligere af rigsombudsmanden efter indstilling fra Nunatsinni Teknikkikkut Ingerlatsivik. Dispensationer gives nu af landsstyret, og der skal foreligge helt særlige forhold, før dispensation gives. Der har siden 1962 kun været givet 2 dispensationer fra spærrezonegrænsen, og det drejede sig om helt ekstraordinære tilfælde.

Til § 32

Det kan blive nødvendigt, hvis der er fare for forurening af bestående eller fremtidige indvindingsområder til drikkevand, at forbyde færdsel m.m. i sådanne områder eller fastsætte betingelser herfor, hvorfor der her er meddelt landsstyret en hjemmel til efter høring af kommunalbestyrelsen at nedlægge forbud eller påbud.

Til § 33

Som følge af landslægens overordnede tilsyn med sundhedsforholdene, skal landslægeembedet inddrages i alle sager vedrørende drikkevand og dispensation fra spærre- og indsigtzoner.

Til kapitel 7

I dette kapitel er fastsat regler om beskyttelse af andet vand end drikkevand.

Til § 34

Hovedreglen er her et generelt forbud mod at tilføre forurenende stoffer til vandløb, søer eller havet. Forbudet omfatter såvel tilførsel af faste stoffer som væsketilførsel, herunder væsker i koncentreret form eller opblandet i spildevand. Kriteriet er alene, om det pågældende stof kan forurene.

Disse stoffer skal endvidere opbevares således, at faren for udskylning i hav eller ferskvand begrænses bedst muligt, hvorved der for eksempel tænkes på oplag af spildolie i tønder ved havne. Disse skal altid stilles således, at man bedst muligt forebygger en udskylning i havet.

I overensstemmelse med hvad der rent faktisk er tilfældet i dag, kan dog almindeligt spildevand fra husholdninger og spildevand i mindre omfang udledes til fjord eller hav, men ikke til søer og vandløb.

Til § 35

Der er her en hjemmel for landsstyret til at stille krav til spildevandets rensning og udledning, såfremt det måtte vise sig nødvendigt. Egentlige rensningsanlæg vil næppe komme på tale, med mindre der kommer andre industrier end de hidtil kendte til landet. Man kan derimod godt forestille sig, at der kan blive stillet krav til, at spildevandet ledes længere ud i havet, end tilfældet er mange steder nu. Landsstyret kan endvidere dispensere fra hovedreglen i § 34, stk. 1, om at forurenende væsker og stoffer ikke må tilføres hav- eller ferskvand. Der skal i en dispensation fastsættes nærmere vilkår for denne.

I henhold til § 35, stk. 3, skal landslægeembedet, som har det overordnede ansvar på sundhedsområdet, høres i sager vedrørende regelfastsættelse angående spildevand og ved dispensationer fra forbudet i § 34.

Til kapitel 8

Til § 36

Såfremt der måtte blive behov for en egentlig kortlægning og planlægning af miljøforholdene i de enkelte kommuner, er det her fastsat, at landsstyret skal forhandle med kommunerne, hvorefter der vil kunne fastsættes regler herfor. Dette vil næppe blive aktuelt de nærmeste mange år.

Til kapitel 9

Der gælder for Grønland ikke nogen forvaltningsretslig lovgivning om, hvorledes trufne beslutninger meddeles adressaten og eventuelt andre, samt hvilke oplysninger, beslutningerne skal være ledsaget af. Da de beslutninger, forslaget giver hjemmel til, kan være særdeles indgribende og have dybtgående konsekvenser, og da beslutningerne også kan vedrøre allerede etablerede forhold, er det vigtigt, at beslutningerne træffes og udformes på en klar og formel uangribelig måde. Det har derfor været anset for nødvendigt, at bestemmelser herom optages i forslaget af retssikkerhedshensyn. Bestemmelserne vedrører alle beslutninger, der træffes efter forslagets regler eller med hjemmel i forskrifter fastsat i medfør af dette.

Til § 37

Det er her fastsat, at de involverede parter skal høres inden meddelelse af myndighedens beslutning, ligesom det er fastslået, at beslutninger skal meddeles skriftligt, og at landslægeembedet skal underrettes af hensyn til eventuelt sundhedsmæssige forhold. Som minimum skal beslutningerne indeholde de hovedhensyn, der har været bestemmende for disse, oplysninger om klagemuligheder og en frist for beslutningens efterkommelse. Dette er kun minimumskrav, der under alle omstændigheder skal være opfyldt.

Til § 38

Undtaget fra hovedreglen om, at alle beslutninger skal meddeles skriftligt, er tilfælde, hvor der er overhængende fare for sundheden eller tilfælde, hvor det er nødvendigt at gribe ind øjeblikkeligt, enten for at afværge en forurening af væsentlig karakter eller for at forhindre dennes yderligere udbredelse. Det er her forudsat, at disse mundtlige beslutninger, hvis de gives af en kommunalbestyrelse og vedrører en godkendt virksomhed, herefter indberettes til landsstyret, ligesom det er forudsat, at mundtlige beslutninger snarest meddeles skriftligt.

Til § 39

Det er her fastslået, at i alle tilsynssager, hvor man ønsker at nedlægge påbud eller give et forbud begrundet i sundhedsfare eller risiko herfor, skal landslægeembedet medinddrages, inden der træffes en afgørelse.

Til kapitel 10

Man har gjort sig overvejelser om at sammensætte en helt uvildig klageinstans med forbillede i den danske miljøbeskyttelseslov. Dette fandtes uanset det ideelle heri ikke muligt, og man foreslår derfor den her omhandlede opbygning af en klageinstans, idet en sådan findes væsentlig af hensyn til borgernes retssikkerhed. Landstinget har på sin forårssamling 1988 tilsluttet sig klageudvalgets oprettelse og sammensætning.

Til § 40

Der er foreslået en klageinstans bestående af en formand, der udpeges af landstinget, og 2 andre medlemmer, der også udpeges af landstinget, men efter indstilling fra landsstyret og De grønlandske Kommuners Landsforening. Man mener ikke, at nogen af disse 3 samtidig kan være medlem af landsstyret. Det er fundet praktisk, at udvalgets valgperiode følger landstingets funktionsperiode, og at der til udvalgets møder kan knyttes sagkyndige tilforordnede. Det vil være hensigtsmæssigt at tilknytte udvalget faste sagkyndige tilforordnede, hvilket fastsættes i den forretningsorden, udvalget skal udarbejde, og at kunne tilkalde speciel ekspertise i enkelte sager om fornødent.

Til § 41

Man har fundet, at alle beslutninger i henhold til forslaget eller regler udstedt med hjemmel heri, må kunne indbringes for udvalget. De påklageberettigede er den direkte berørte, landslægeembedet og enhver, der må antages at have en individuel eller væsentlig interesse i sagens udfald, hvorved tænkes både på privatpersoner, interesseorganisationer og offentlige myndigheder.

Til § 42

Klagefristen er fastsat til 6 uger, hvilken frist løber fra den dag en beslutning er meddelt den enkelte, eller fra den dag en godkendelse i henhold til kapitel 5 er offentligt annonceret. Er der ikke sammenfald mellem disse to frister, løber fristen fra det seneste tidspunkt. Det er forudsat, at alle beslutninger truffet af offentlige myndigheder i henhold til nærværende forslag fremsendes til adressaten på en så hensigtsmæssig og hurtig måde som muligt f.eks. ved telegram eller telefax, hvis almindelig postforsendelse normalt tager over en uge. Beslutningen fremsendes i så fald samtidig ved brev.

En klage skal være myndigheden i hænde senest på 6-ugers dagen. Der stilles i princippet ingen formkrav til rettidig klage. Klage kan således fremsættes mundtligt og efterfølgende uddybes skriftligt.

Udløber fristen en lørdag eller helligdag, forlænges den til den følgende hverdag.

Overskridelser af lovbestemte frister for administrativ rekurs antages almindeligvis at medføre, at klageren herefter ikke har krav på at få klagen behandlet. Under hensyn til de ofte store interesser, der vil stå på spil i relation til klager efter dette

forslag, må det antages, at klageudvalget ikke har hjemmel til at tage klager op til realitetsbehandling efter klagefristens udløb.

Til § 43

Det er her fastsat, at klageudvalgets afgørelser er endelige, hvilket indebærer, at den administrative rekurs hermed er udtømt.

Til § 44

Som hovedregel er det her fastsat, at en klage har opsættende virkning, indtil klageudvalgets afgørelse foreligger, idet udvalget dog som en undtagelse fra hovedreglen kan bestemme andet. Specielt vedrørende påbud og forbud er det væsentligt, at en klage har opsættende virkning, idet klagen ellers ofte ville være betydningsløs, såfremt påbudet eller forbudet straks skulle efterleves. Der er dog åbnet mulighed for, at den myndighed, der udsteder et påbud eller et forbud, under særlige omstændigheder kan bestemme, at afgørelsen straks skal efterleves, selv om den påklages. Denne beslutning kan påklages af den berørte, der dog skal efterkomme påbudet eller forbudet, indtil klagemyndigheden bestemmer andet.

Til § 45

Hvis tilladelser eller godkendelser indebærer bygge- eller anlægsarbejder, har man anset det nødvendigt at give andre interesserede realistiske muligheder for at klage, og derfor er det udtrykkeligt fastsat i § 45, at sådanne tilladelser eller godkendelser ikke må udnyttes, forinden klagefristen er udløbet, jf. endvidere § 23, stk. 6. Der kan dog være helt særlige omstændigheder, der gør, at bygge- og anlægsarbejder bør kunne påbegyndes inden klagefristens udløb. Hvis dette skønnes nødvendigt, skal man ansøge landsstyret herom, jf. stk. 2. En tilladelse fra landsstyrets side kan ikke påklages.

Til kapitel 11

Det er givet, at forurening ikke kan bekæmpes på grundlag af sanktionsbestemmelser, men at der snarere må lægges betydelig vægt på oplysende virksomhed. På den anden side findes det nødvendigt for gennemførelse af landstingsforordningens formål og for efterlevelse af de enkelte regler, at overtrædelser kan sanktioneres, navnlig i grove tilfælde. Endvidere henvises til, at virkelig alvorlige overtrædelser af landstingsforordningen eventuelt vil kunne falde ind under kriminallov for Grønland.

Til § 46

Det er her fastsat, at bøde kan idømmes den, der undlader at efterkomme anmodninger (§ 12), eller ikke giver myndighederne underretning om driftsforstyrrelser eller uheld (§ 13). Endvidere kan der idømmes bøde for at påbegynde eller drive en særligt forurenende virksomhed uden godkendelse (§ 16 og § 19) eller for at undlade at indhente godkendelse efter påbud fra landsstyret (§ 17)

vedrørende bestående virksomheder, anlæg eller indretninger. Der er mulighed for bødefastsættelse vedrørende virksomheder (§ 20), der ikke er omfattet af forslaget kapitel 5, men hvor landsstyret under særlige omstændigheder kan påbyde, at disse skal søge om godkendelse. Hvis påbud eller forbud fra tilsyns- og godkendelsesmyndigheden overtrædes (§ 10, §§ 24 - 26, og § 38) kan dette sanktioneres med bøde, ligesom overtrædelse af fastsatte vilkår for godkendelse af særligt forurenende virksomheder kan bødesanktioneres (§ 23, stk. 2, 3 og 4).

Overtrædes påbud eller forbud vedrørende forebyggelse af forurening af indvindingsområder for drikkevand, kan det medføre bøde (§ 32). Hvis man forurener hav eller ferskvand kan det medføre bøde (§ 34, stk. 1), hvilket tillige gælder, hvis man overtræder vilkårene for en dispensation i henhold hertil (§ 35, stk. 2).

At udnytte en godkendelse i medfør af kapitel 5 ved at påbegynde bygge- og anlægsarbejder inden klagefristens udløb kan medføre bøde (§ 45).

Der kan tillige i regler, der udstedes i medfør af § 7 og § 35, stk. 1, fastsættes, at der for overtrædelser af bestemmelserne heri kan idømmes bøde.

Til § 47

Det er her fastsat, at både aktie- og anpartsselskaber, andelsselskaber og lign. kan idømmes bøde, hvilket tillige gælder Grønlands Hjemmestyre, kommuner og kommunale fællesskaber. Det har været overvejet også at medtage statslige myndigheder, hvilket man dog har måttet frafalde.

Til § 48

Det er en selvfølge, at de myndigheder og personer, der udøver opgaver efter forslaget, samt enhver, der i øvrigt yder myndighederne bistand hertil, er underkastet tavshedspligt, men det er fundet rimeligt at medtage henvisningen til kriminallovens bestemmelse her.

Til kapitel 12

Til § 49

Landstingsforordningen er forudsat sat i kraft samtidig med hjemmestyrets overtagelse af miljømyndigheden pr. 1. januar 1989, jf. lov for Grønland om miljøforhold m.v., som forventes vedtaget af folketinget i efteråret 1988,. Hidtil gældende regler på miljøbeskyttelsesområdet forbliver i kraft, indtil man i medfør af denne landstingsforordning udsteder nye regler.